

Pärnu maakonnas, Saarde vallas, Lanksaare külas, Matsi kinnistu (katastritunnus 78201:004:0007) eraldistel 16, 17 ja 18 harvendusraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Metsamaahalduse Aktsiaseltsi volitatud esindaja Eda Raada 27.09.2022 esitatud metsateatistest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Matsi kinnistu eraldistel 16, 17 ja 18 harvendusraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Kavandatud raie registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Harvendusraie järgselt ei tohi puistu esimese rinde rinnaspindala olla väiksem metsa majandamise eeskirja lisas 1 märgitust.

1.2.2. Raiet on lubatud teostada 1. septembrist 28. veebruarini, s.o väljaspool raiealal esinevate kaitsealuste lindude pesitsusaega.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Metsamaahalduse Aktsiaselts volitatud esindaja Eda Raat esitas 27.09.2022 Keskkonnaametile metsateatised nr 50000727790, 50000727774 ja 50000727776 Matsi kinnistu eraldistel 16, 17 ja 18 harvendusraie tegemiseks. Raie eraldistel 16, 17 ja 18 on kavandatud 5,7 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht 450 tm, Kavandatud tööde ala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel Sookuninga loodusalal, Põhja-Liivimaa linnualal ning siseriikliku kaitse all oleval Sookuninga looduskaitseala Sookuninga piiranguvööndis.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatavad tegevused on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJSi § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJSi § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJSi § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJSi § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatavad tegevused

3.1.1. Tegevuste iseloom ja maht

Harvendusraie eraldistel 16, 17 ja 18 on kavandatud 5,7 ha suurusel alal, kavandatud raiemaht 450 tm. Harvendusraie eesmärgiks on metsa hooldamine ja kasvutingimuste parandamine.

3.1.2. Tegevuste seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Matsi kinnistu asub Pärnu maakonnas, Saarde vallas. Kavandatud raied jäävad alale, kus kehtib Saarde valla üldplaneering, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatavate tegevuste eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud harvendusraiate käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuste energiakasutus

Energiakasutus raietöodel on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevustega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöodel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevustega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöodel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuste seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatavate tegevuste asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Matsi kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustuspriirkonnas. Kavandatud raiete mõjualas (lähemal kui 30 m) ei ole raieid registreeritud. Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Aladel esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealadel ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala eraldisel 16 asub naadi kasvukohatüübid, raiealad eraldistel 17 ja 18 asuvad angervaksa kasvukohatüübis. Eraldistel 16 ja 17 kasvab keskealine kase enamusega puistu, eraldisel 18 kasvab keskealine sanglepa enamusega puistu.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Harvendusraie langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, raied ei paikne veekogude rannal või kaldal, märgalal, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Kultuuriväärtusi raiealadel ei leidu.

Kavandatavate tegevuste maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate harvendusraiate keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raiete mõju keskkonnaelementidele:

Kaitse-eeskirja ja LKS järgi on kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab. Ei kahjusta, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või kaitseala valitseja nõusolekul kui pinnas seda võimaldab.

Vesi - raiealadel ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata. Veega seotud Natura kaitse-eesmärke ja muid alal esinevaid veega seotud kaitsealuseid loodusobjekte raietööd ei kahjusta.

Välisõhk ja kliima - kavandatavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raied on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele, seega ei mõjuta raied maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raiealadel ei ole neid elemente ja kavandatud raied neid ei mõjuta. Raied on kavandatud 0,9 ha, 3,4 ha ja 1,4 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevused, kestusega umbes üks kuu. Raiete teostamise järgselt mõjud pöörduvad - langi uuenemine tagatakse metsaseaduse §-s 24 sätestatud korras. Kavandatavate tegevustega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Harvendusraied on kavandatud Sookuninga looduslal ja Põhja-Liivimaa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevustega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Sookuninga looduskaitseala ega Sookuninga loodusala ja Põhja-Liivimaa linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi² järgi tuleb elupaikade halvenemisenähtude käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande³ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

²Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätteid (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

³ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

3.3.1.2. Kavandatavate tegevuste mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatud raiealad eraldistel 16, 17 ja 18 asuvad Natura 2000 võrgustikku kuuluval Sookuninga loodusosal ja Põhja-Liivimaa linnualal ning siseriikliku kaitse all oleva Sookuninga looduskaitseala Sookuninga piiranguvööndis.

Eraldistel 16, 17 ja 18 on EELIS-e andmetel inventeeritud II kaitsekategooria linnuliigi valgeselg-kirjurähni (*Dendrocopos leucotos*) ning III kaitsekategooria linnuliikide hallpea-rähni (*Picus canus*), väike-kärbsenäpi (*Ficedula parva*) ja laanepüü (*Tetrastes bonasia*) piiritletud elupaigad. Tegemist on Sookuninga looduskaitseala ja Põhja-Liivimaa linnuala kaitse-eesmärgiks olevate liikidega. Eraldistel 16, 17 ja 18 on EELIS-e andmetel inventeeritud III kaitsekategooria liigi herilaseviu (*Pernis apivorus*) piiritletud elupaik, mis on Sookuninga looduskaitseala ja Põhja-Liivimaa linnuala kaitse-eesmärgiks.

Raieid võib teostada 1. septembrist 28. veebruarini, s.o väljaspool kaitsealuste lindude pesitsusaega.

Puistu raiumine kavandatud raiealadel ei mõjuta elupaikasid negatiivselt kaugemal kui 30m⁴.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri määrusega „Metsa majandamise eeskiri“.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Harvendusraied on kavandatud Sookuninga looduskaitseala Sookuninga piiranguvööndis. Mõju looduskaitseala kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Sookuninga loodusala ja Põhja-Liivimaa linnuala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud p 3.3.1.2.

Lisaks eelnevalt käsitletule paiknevad kavandatavad harvendusraied eraldistel 16, 17 ja 18 EELIS-e andmetel III kaitsekategooria liigi musträhni (*Dryocopus martius*) piiritletud elupaigas. Musträhn ei ole kaitse-eesmärgiks olev liik.

3.3.2. Kavandatavate tegevuste koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitsekorralduskavaga ja looduskaitse-, vee- ja metsaseadusega ning eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuival pinnaselt.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool kaitsealuste lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud harvendusraietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on

⁴ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

väljastatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On väljastatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Sookuninga loodusala ja Põhja-Liivimaa linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatavate tegevustega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevustega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatavate tegevustega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Tuuli Oja
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond